

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 4516/2022
29.01.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелене Ивановић, председника већа, Жељка Шкорића и Весне Станковић, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Светислав Јовановић, адвокат из ..., против туженог Саобраћајног предузећа „Ласта“ ад Београд из Београда, чији је пуномоћник Драган Миловановић, адвокат из ..., ради накнаде штете по тужби и утврђења ништавости по противтужби, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2500/20 од 11.03.2022. године, у седници већа одржаној дана 29.01.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2500/20 од 11.03.2022. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2192/17 од 05.03.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован противтужбени захтев којим је тражено да суд утврди да је одредба члана 2. став 1. тачка 2. Анекса уговора о раду број .. од 28.12.2012. године, а која гласи: „запослени и послодавац уговарају да се на име накнаде штете запосленом исплати износ једногодишње бруто зараде и утврђене накнаде, у случају да запослени буде разрешен са функције извршног директора у Извршном одбору и без основаног образложења“ апсолутно ништава и да не производи правно дејство, као и да суд утврди непостојање права тужиоца на накнаду штете у висини једногодишње бруто зараде и утврђене накнаде. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је обавезан тужени да му на име накнаде штете због умањења зараде, за јун и јул месец 2014. године, исплати износе наведене у овом ставу

изреке, са законском затезном каматом од 31.08.2014. године до исплате, и да на досуђене новчане износе уплати припадајуће доприносе Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, Републичком фонду за здравствено осигурање и Националној служби за запошљавање. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде штете због разрешења исплати износ од 4.170.091,20 динара са законском затезном каматом почев од 26.07.2014. године до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужиоца да се обавезе тужени да му на име накнаде штете због умањења зараде исплати за месец мај 2014. године износ од 123.348,48 динара са законском затезном каматом почев од 30.06.2014. године до исплате, као и захтев да тужени за тужиоца на наведени износ уплати припадајуће доприносе Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, Републичком фонду за здравствено осигурање и Националној служби за запошљавање. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 599.100,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2500/20 од 11.03.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 2192/17 од 05.03.2020. године, у ставу првом изреке, тако што је усвојен противтужбени захтев и утврђена апсолутна ништавост одредбе члана 2. став 1. тачка 2. Анекса уговора о раду број .. од 28.12.2012. године, а која гласи: „запослени и послодавац уговарају да се на име накнаде штете запосленом исплати износ једногодишње бруто зараде и утврђене накнаде, у случају да запослени буде разрешен са функције извршног директора у Извршном одбору и без основаног образложења“ и утврђено је непостојање права тужиоца на накнаду штете у висини једногодишње бруто зараде и утврђене накнаде. Ставом другим изреке, одбијена је, као неоснована, жалба туженог и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 2192/17 од 05.03.2020. године у ставу другом изреке. Ставом трећим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 2192/17 од 05.03.2020. године, у ставу трећем изреке и одбијен тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да му на име накнаде штете због разрешења исплати износ од 4.170.091,20 динара са законском затезном каматом почев од 26.07.2014. године до исплате. Ставом четвртим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у петом ставу изреке пресуде Првог основног суда у Београду П1 2192/17 од 05.03.2020. године, па је одбијен као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 599.100,00 динара и обавезан тужилац да туженом на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 236.575,23 динара. Ставом петим изреке, обавезан је тужилац да туженом на име накнаде трошкова другостепеног поступка исплати износ од 114.650,46 динара. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је, у односу на ставове један, три, четири, пет и шест изреке, благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23 – други закон) у даљем тексту: ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужиоца основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог. У периоду од 20.06.2012. године до 31.07.2014. године обављао послове извршног директора. Поступајући по тачки 5. Одлуке Надзорног одбора туженог од 11.12.2012. године генерални директор туженога је дана 28.12.2012. године са извршним директорима, именованим за чланове Извршног одбора туженог, дана 23.05.2012. године, између осталих и са тужиоцем, закључио Анекса уговора о раду, па је члан 5. тужиоцевог Уговора о раду од 16.11.2010. године, измењен чланом 2. Анекса тако што су додати ставови 3, 4. и 5, којима је утврђено да запослени има право на накнаду за рад у Извршном одбору сагласно одлуци Надзорног одбора од 11.12.2012. године, у висини месечне зараде не мање од 100.000,00 динара, с тим што за тужиоца она износи нето 248.537,22 динара, бруто 347.507,60 динара. У случају да запослени буде разрешен са функције извршног директора у извршном одбору и без основаног образложења, истим Анексом је уговорена накнада запосленом у висини једногодишње бруто зараде и утврђене накнаде.

Упис тужиоца као извршног директора брисан је из евиденције решењем АПР-а од 25.07.2014. године. Чланом 61. став 1. тачка 8. Статута туженог број 4960/1-4 од 16.05.2012. године, као једно од овлашћења генералног директора прописана је надлежност за извршење одлука Скупштине и Надзорног одбора друштва. Вештачењем од стране вештака економско-финансијске струке утврђена је разлика између припадајуће зараде и исплаћене зараде за период од 01.05.2014. године до 37.07.2014. године у износима ближе наведеним у налазу вештака, као и једногодишња бруто зарада и висина накнаде за рад тужиоца у Извршном одбору према спорном члану 2. Анекса уговора о раду од 28.12.2012. године, која износи 4.170.190,20 динара.

Полазећи од изложеног чињеничног стања и члана 12. став 1. Статута туженог, којим је прописано да генерални директор и његов заменик друштво воде и заступају без ограничења, првостепени суд је закључио да спорни члан 2. став 1. тачка 2. Анекса Уговора о раду број .. од 28.12.2012. године није ништав, па је сагласно томе одбио противтужбени и усвојио тужбени захтев, обавезујући туженог да на име накнаде штете тужиоцу исплати износ предвиђен том одредбом у висини утврђеној налазом вештака економско-финансијске струке, као и износе утврђене наведеним налазом вештака име накнаде штете због умањења зараде за јун и јул месец 2014. године.

Прихватајући изложено чињенично стање као правилно и потпуно утврђено другостепени суд је оценио да је првостепени суд, у ставовима првом и трећем изреке, погрешно применио материјално право, па је применом члана 394. став 1. тачка 4. ЗПП ожалбену пресуду у тим ставовима преиначио тако што је усвојио противтужбени захтев и одбио као неоснован тужбени захтев. Образлажући своју одлуку другостепени суд је навео да је, поступајући на описани начин генерални директор туженог повредио одредбу члана 47. став 1. тачка 12. у вези са тачком 2. Статута туженог од 16.05.2012. године, којим је прописано да је утврђење накнаде извршним директорима, изабраним од стране Надзорног одбора, у надлежности тог одбора, чије одлуке генерални директор само спроводи. У одсуству одлуке Надзорног одбора о висини обештећења применом клаузуле „златни падобран“ генерални директор туженог није био овлашћен да самосталном применом спорне одредбе Анекса Уговора о раду утврђује висину

накнаде за случај престанка функције извршног директора у Извршном одбору туженог и без образложења.

По оцени Врховног суда, правилно је другостепени суд применио материјално право када је поступајући по благовремено поднетој противтужби усвојио противтужбени захтев и као неоснован одбио тужбени захтев, одлучивши као у ставовима првом и трећем изреке.

Чланом 63. став 1. у вези са чланом 61. став 1. тачка 4.) и 5.) Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС“ број 36/11...109/21) прописано је да су директори дужни да своје послове извршавају савесно, са пажњом доброг привредника, и у разумном уверењу да делују у најбољем интересу друштва, с тим што сходно члану 63. став 4. истог закона директор своје поступање може заснивати на информацијама и мишљењима лица стручних за одговарајућу област, за која разумно верује да су у том случају савесно поступала.

Законом о привредним друштвима прописане су могућности друштва за подношење тужбе због повреде дужности пажње из члана 63. став 1. у вези са ставом 4. (члан 64), тужбе због повреде правила о одобравању послова у којима постоји лични интерес (члан 67), тужбе због повреде дужности избегавања сукоба интереса (члан 71), тужбе због повреде дужности чувања пословне тајне (члан 74) и тужбе због повреде правила о забрани конкуренције (члан 76), а чланом 77. истог закона прописано је да се тужбе из цитираних законских одредби могу поднети у року од шест месеци од сазнања за учињену повреду и то најкасније у року од пет година од учињене повреде.

У конкретном случају тужени је противтужбу поднео ради утврђења ништавости одредбе Анекса уговора о раду која је уговорена противно члану 61. став 1. тачка 8. Статута туженог број 4960/1-4 од 16.05.2012. године, важећег у спорном периоду. Наведеном одредбом као једно од овлашћења генералног директора прописано је извршавање одлука Скупштине и Надзорног одбора. Наведени Анекс тужиоцевог Уговора о раду припремио је секретар туженог, као стручно лице за које је генерални директор туженог сходно члану 63. став 4. Закона о привредним друштвима, разумно веровао да савесно поступа, али је, према садржини записника са седнице Надзорног одбора од 11.12.2012. године (одлука под тачком 5. у вези са тачком 1), Одлука о висини обештећења била донета само начелно, без прецизирања висине накнаде за случај примене заштитне клаузуле за чланове менаџмента.

У складу са изложеном правном аргументацијом, Врховни суд налази да је у поступању по благовремено поднетој противтужби другостепени суд правилном применом материјалног права утврдио ништавост предметне одредбе Анекса тужиоцевог Уговора о раду и сходно томе одбио тужбени захтев за исплату новчане накнаде предвиђене том одредбом, те је у складу са чланом 153. став 1, чланом 154. и чланом 163. став 2. ЗПП тужиоца обавезао на накнаду трошкова првостепеног и другостепеног поступка.

На основу свега изложеног, сходно члану 414. став 1. ЗПП одлучено је као у првом ставу изреке ове пресуде.

Како је ревизија тужиоца одбијена, одбијен је и његов захтев за накнаду трошкова ревизијског поступка, па је на основу члана 153. и 154. став 2. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Јелена Ивановић с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**